

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

O pravnih stvareh, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Cesarjevo potovanje v Galicijo in ruske novine.

Našim bralcem je uže znano, da so mnogi politični proroki, ki svoje želje prodajajo kot bodoče dogodke, tako-le pripovedovali, ko je naš cesar v Galicijo potoval: „Kakor je bilo cesarjevo potovanje v Dalmacijo predznamenje za hercegovski vstanek in za orientalno vojsko, tako pomeni tudi cesarjev pot v Galicijo bližnjo vojsko z Rusijo“. Tako so prorokovali ne le magjarski in judovsko-nemški listi, ki bi samo iz sovraštva do Rusije in Slovanov radi tako vojsko imeli ne glede na dvomljiv nje uspeh, ampak celo resni Francozje so tako računili. Hrvatski list starčevičevske stranke n. pr. je prinesel pogovor necega Hrvat s Peyramontom, znanim žurnalistom, kateremu je knez Gorčakov uže l. 1875 zabičeval „soites forts“ (glejte, da boste Francozi močni), in Peyramont je sam tudi izrekel zgornjo misel, namreč, da hoče Bismarkova Nemčija Avstrijo v vojsko proti Rusiji potegniti.

Nij čuda tedaj, da so ruski listi z veliko pozornostjo spremljali našega cesarja po Galiciji, vse njega govore oznanjali in vse prikazni pazno motrili z ono resnobo in samostalno rezerviranostjo, ki rusko novinstvo tako izvrstno odlikuje od fraznega nemškega. Moremo pa reči, da ruske novine Avstrijo in želje večine nje prebivalstva bolje poznajo, nego naše židovske, zato niso iz početka verjeli v bližnjo vojsko Avstrije, da si so vsled krika morale nekoliko pozorne biti.

Najbolj se je še mej ruskimi listi imenovanim zapadnim vojnim kombinacijam približeval „Golos“. On je s tem polemiziral zoper misel, da bi Avstrija Poljake v boji zoper

Ruse rabila, da je historično dokazoval: da se Poljaki Avstriji némajo ničesa zahvaliti, kajti da je Avstrija prva dala povod in inicijativo za deljenje Poljske (drugi historični viri dolže v tem nemško Prusko); da je Avstrija vnela prepir mej katoliki in unitarci na Poljskem; da je ravno Avstrija na dunajskem kongresu protivila se nameri ruskega carja Aleksandra I., zopet vspostaviti državo Poljske; da nij Rusija poljske republike v Krakovu l. 1846 uničila, niti ne Lvova l. 1849 bombardirala, ampak Avstrija: da se Poljaki za vse, kar denes imajo, zahvaljevati morajo porazom Avstrije pri Solferinu in Sadovi. Po tem taceem, pravi „Golos“ porogljivo, so Poljaki dosti pozabili, zato bi sprejem vladarjev tudi v Varšavi bil navdušen.

„Novoje Vremja“ pak je precej od kraja reklo, da cesarjev pot v Galicijo néma vojnega niti za Poljake političnega pomena. To „N. Vr.“ tudi kasneje potrjuje, pa z istimi razlogi podpira, namreč, da Poljaki najmenj od Avstrije morejo pričakovati ostvaritve in uresničenja svojih veliko-poljskih sanjarstev, kolikor jih še imajo. Največ, kar Poljaki od Avstrije želeti in doseči morejo, je federalizem za Galicijo, a federalizem ima za vsako državo le defenzivno moč, ofenzive ne bi imel. (Je tudi treba nij.)

Še bolj odločno zaporedom „St. Peterburgske Vedomosti“ konstatirajo, da néma cesarjevo potovanje v Galicijo drugega pomena kot obiskovanje gospodarja jedne provincije svojega cesarstva: „Императоръ Франць-Юсѣвъ съ большимъ тактомъ показалъ польскимъ патриотамъ, что побѣдка его въ Галицію ни болѣе, ни менѣе, какъ посѣщеніе государемъ одной изъ провинцій своей имперіи“.

O volitvi v skupini Maribor-Ptuj

piše mariborski „Slovenski Gospodar“: Lotimo se volitve! Urokov imamo več ko dosti! Enkrat nas Slovencev živi mnogo, mnogo v tej skupini. Stopimo na dan, pokažimo se na političnem odru volitvenskem! Ne delajmo se, kakor da bi nas ne bilo! Do sedaj rogovili in razsaja v tej skupini in se šopiri nemško-liberalna, deloma izdajalno-prusačka stranka, sovražna Slovincem, nasprotna verskemu prepričanju katoličanov, pogubna našemu gospodarstvu. Beganje narodov, ščuvanje zoper verske naprave, škilenje v Bismarkovino, oderuštvo, uničevanje kmetov, propadanje obrtnikov, zapravljanje javnih denarjev, 500 milijonov novega državnega dolga, razklanje cesarstva v dve državi in še celo kopico drugih političnih grehov ima ta stranka na svojem rovašu. Vsak pametnjak razvidi, da bi bilo jako nevarno za vso Avstrijo, ako bi se po volitvah ta stranka zopet popela do prejšnjega gospodstva. Komur srce za Avstrijo, za njeni obstanek, za uresničenje novega blagostanja krepko bije, ta mora z vso močjo delati na to, da se ta ošabna in pogubna, mnogo umazana in sebična svojat potlači. Mi ne sovražimo Nemcev, mi spoštujemo in visoko čislamo vsakega poštenega in pravicoljubnega Nemca. Toda zavračali bodemo povsod in vselej tiste nemško-liberalne ščubarje, tiste nemškutarske odpadnike, kateri nas Slovence vedno zasramujejo ter delajo na naše ponemčenje, a ob enem pa še prav hinavsko vpijejo: „nemštvo je v nevarnosti“. Ne, v nevarnosti niso Nemci, in te s takšnim „tatermanom“ strašiti, se reče prave Nemce le žaliti; v nevarnosti je le gospodstvo nemško-liberalne svojati ali

Listek.

Z božjega pota.

Tudi jaz sem bil šel na božji pot k sv. Valentinu na Limbarsko goro, ki stoji tik dunajske ceste v sodnijskem okraji Brdskem, ter je do 27 kilometrov od Ljubljane. Gora je visoka kakih 1900 čevljev. Zarad svoje lege bila bi (in je bila uže) ta gora izvrstno strateško selo. Krasen razgled se odpira s te gore v svojej lepoti po Kameniških planinah, po Julijskih planinah, po Dolenjskem do Kuma (3846' visok) in proti štajerskej meji. Narodne pravljice vedó marsikaj povedati o Limbarskej gori, tudi kako se je tukaj božji pot začel, ki ima trikrat na leto svoje posebne shode (o binkoštih, v nedeljo pred kresom in 1. septembra).

Po več tisoč romarjev se snide na tej gori o teh časih, prišedših od vseh strani Go-

renjske, slovenske Štajerske in nekaj Dolenjske. Daljni romarji prihajajo uže dan pred odločenim praznikom skoraj v nepretrgljivej vrsti po dunajskej cesti od štajerske in gorrenjske strani do podhriba limbarske gore. Kolikor se jih vozi, pusté svoje vozove v Krašnji (kjer sem se bil tudi jaz ustavil), ki leži ob vodi Radomlji tik Limbarske gore.

Od ondot morajo romarji peš navkreber po strmej gori, dokler v dobrej uri ne pridejo do cerkve na vrhu hriba.

Ti romarji so čez noč na gori, a ne igrajo „vrteča“, kakor je navada po božjih potih na Dolenjskem in drugod, so pri maši ob 6. zjutraj, ter potem domov odhajajo.

Pred vhom na strmo goro vidimo ob cesti in travniku nekaj neizogibljivih spremlevalcev božjih potov, beračev in beračic, ki zaradi svojih boleznij niso šli do vrha gore razpostaviti se romarjem. Berač s pol leseno nogo sedi poleg cestnega kámena, nekoliko

proč na nasprotni strani je beračica s sključenima rokama, dalje sedi slepi mož s klobulkum mej koleni. Z žalostnim glasom prosijo vsi mimogredoče romarje milih darov, rekoč: „prijatelj, prijatelj, usmilite se ubogega siromaka“, beračica molí za visokim glasom: „oča naš, kateri si v nebesih, prosim prijatelj, prijatelj v Krišči, dajte mi krajcar, krajcar“, — „ne vidim belega dné, zlatega solca, oča, usmilite se me, slepega siromaka, bodem molil za vas in za duše, ki so v vicah“, govori slepec ter nadaljuje svoj dolgo zategnjeni oče naš, kjer se je bil ustavil ga moliti. Berač v vojaških hlačah, ki je v vojski l. 1848. ali 1859. ali 1866. eno nogo izgubil, zabava mnogokrat mimogredoče romarje s svojimi vojaškimi dovtipi.

Na dan „božjega pota“ pride tudi nekoliko inteligence z mesta Kámnika in z Ljubljane. V Krašnji se gospoda dobro počije, ker kaže tudi gospodskim romarjem, da gredó

„klike“. In če ta svojat propade, nij nobena škoda, nobena nevarnost, ampak velika korist, velika sreča za vso Avstrijo. Naše cesarstvo ima poleg Nemcev še veliko več enakopravnih Slovanov. Nemci in Slovani morajo se sporazumeti, pomiriti, da bodo vsi vzajemno delali za popraviljanje porušenih naših gospodarstvenih razmer, vsi složno in veselo vrstili se okolo cesarskega prestola prevzvišene hiše habsburške v obrambo zoper vsakojake sovražnike. Do tega zaželenega cilja pa pelja edino le odkritosrčno priznavanje zlasti narodnih pravic vsem avstrijskim narodom, ne pa večno ščuvanje in teptanje Slovanov, češ, „nemštvo je v nevarnosti“. Sedaj imamo priliko tukaj nekaj storiti. Lotimo se volitve, pomagajmo nemško-liberalne kričarje podreti! Pomagajmo vrló avstrijske večini državnega zbora do enega glasa več. Podpirajmo z izvolitvijo vladi prijaznega moža ministerstvo grof Taaffejevo, ki si prizadeva Avstrijo urediti na podlagi pravičnosti do vseh njenih narodov! Vsak, ki našim besedam pritrdi in ima volilno pravico, naj se nje tudi posluži!

Lani bilo je v celej skupini 1200 volilcev in 2. Maribor jih je imel 625, Ptuj 160, sv. Lenart 30, Ormož 70, Ljutomer 80, Središče 89, Bistrica 90, Mahrenberg, Muta in Vozenica vkup 90, Slov. Gradec 63. Volit prišlo jih je samo 617. V Mariboru je dobil dr. Duhatsch 210 glasov, v Ptuj 95, v Ormoži 46, v Bistrici 55, v Slov. Gradcu 46, vkup 452. Drugi kandidat bil je socijalni-demokrat Wiesthaler in dobil v Mariboru 107 glasov, v Ormoži 15, v Ptuj 5, drugod pa nič. Tretji kandidat baron M. Rast dobil je v Ormoži 20 glasov, v Mariboru 11, v Ptuj 7, drugod pa tudi nobenega. Letos se glasijo do sedaj 4 kandidatje: nemški-liberalec dr. Schimderer, prusački liberalec Reuter, socijalni-demokrat Wiesthaler in nemški konservativec g. Franc Bindlechner! Slovenci takrat ne postavimo lastnega kandidata, ker bi to brez vspeha bilo. Zato bomo dajali svoje glase onemu, kateri nam najbolj ugaja, in ta je g. Fr. Bindlechner. Njega bomo volili!

Program hrvatskega bana.

V seji hrvatskega sabora dne 15. t. m. je ban hrvatski grof Pejačević prečital svoj program. Dejal je: „Nagodba, kakor se je sklenila l. 1868 mej Ogersko in Hrvatsko in kakor se je bila dopolnila l. 1873 je po mojem mnenju jedina postavna podloga vseh ustavnih institucij Hrvatske. Po nagodbi zago-

tovljene pravice dajejo dosti prostora za razvoj Hrvatske, posebno zagotavljajo popolnoma našo narodnost ter odstranjujejo vse magjarizovanje v Hrvatskeji. Zato bodem z vso svojo močjo delal na to, da se s pogodbo mej Ogersko ter Hrvatsko ustvarjene državopravne razmere utrdijo ter jih bodem branil proti vsakemu napadu. Jaz delam na to, da se pripravljano združenje Vojne Krajine s Hrvatsko prej ko mogoče izvrši. Notranja organizacija Hrvatske mora se po izkustvih zadnjih šest let reformovati in sicer se mora občinam delokrog zmanjšati; predraga finančna in davkowska uprava občin se mora reorganizovati. V deželnem budgetu mora se ščediti in podpirati bolj učni ter narodnogospodarski zavodi. Uprava Hrvatske pa naj se prične še-le tačas reformovati, kadar bode uže Krajina združena s Hrvatsko.“ Koncem je dejal ban, da je opazil, da se disciplina mej uradniki ruši in da bo on delal strogo na to, da se bodo uradniki držali zakonov.

Čehi in Magjari.

Znano je, da so Hohenwarta pomagali vreči tudi Magjari, baje zato — kakor magjarski listi zdaj trdijo — ker se Čehi nijso prej z njimi sporazumeli. Istina je, da so imeli Magjari tačas tudi v Cislejtaniji velik upliv in ga imajo še dan denes. Proti zdanjej ne odločno nemškeji Taaffejeveji vladi so bili doslej Magjari nevtralni in nedavno je prinesel „Pesti Naplo“ članek, ki govori o sporazumljenji mej Magjari in Čehi ter pravi, da bi v to svrhu v Pešto odposlani češki pooblaščenci ondi bili iskreno sprejeti a njih uspeh bil bi odvisen od predlogov, katere bi prinesli sè soboj in od garancij, katere bi mogli Magjarom dati. In ker v istem smislu govori tudi „Correspond. Hongroise“, kaže se, da vidijo Magjari dolg obstanek Taafejeve vlade in da si hočejo zato bodočnost zagotoviti. „Corresp. Hongroise“ pravi, da predno bi se pričela dogovarjanja mej Čehi ter Magjari, morali bi se sporazumeti v dveh načelnih vprašanjih, namreč bi Magjarom morali Čehi obljubiti, da brezpogojno odobré orijentno politiko Haymerlovo, v katerega Magjari stavijo popolno zaupanje in da Čehi ne bodo agitirali mej ogerskimi Slovani ter da se ne bodo umešavali v magjarske notranje zadeve. Na to odgovarja „Politik“, organ Riegrov, da Čehi vidijo, da je treba sporazumeti se jim z Magjari, na to da jih nij še le grof Taaffe opozoril. Kar se tiče „agitiranja“ mej ogerskimi Slovani,

pravi „P.“, da Magjari v tem oziru ne morejo pritoževati se. Popolnoma odobriti Haymerlove politike je nemogoče, ker je nejasna. Odločno zoper njegovo politiko bi pa morali biti, ako bi poskušal na pustolovski način nadaljevati jo na orijentu, kakor bi to storili tudi Magjari. — Avstrije nij treba slavizirati, kakor se boje Magjari, a neslovanska Avstrija nij da bi morala biti nemška, ki bi bila Ogerskeji kmalu nadležna. Da se pa češka narodnost zagotovi na Češkem ter Moravskem, to je tudi v magjarskem interesu. Mogoče je torej sporazumljenje mej Čehi in Magjari. — Javno se je tedaj pričelo obravnavati to vprašanje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 17. septembra.

Peštanski mestni odbor je v svojej seji dne 15. t. m. sè 77 proti 76 glasom sklenil, da se ima **nemško gledališče** v Pešti odpraviti. Na galerijah je bilo vse polno ljudstva, ki je ta sklep z burnimi „eljen“-klici pozdravilo. Povodom tega dogodjaja piše dunajsk list, da Nemcem v Avstriji ne preostaje drugega, nego da so ali kládivo ali nákovalo.

Vnanje države.

Ruski „Bereg“ v svojem uvodnem članku piše, da je Varnbüllerjeva trditev o Waddingtonovej izdaji ruske ponudbe o vojnej zvezi Rusije s Francosko — izmišljenost, ki ne zasluži nobene vere. Nij mogoče skoro, pravi ruski list, da bi bil zaupen mož Bismarkov kaj takega govoril. — Pruskim Nemcem pa tudi nij dosti za jedno laž več ali menj.

Nemčiji še ne zadostuje „zveza“ z Avstrijo, ona bi rada Francijo popolnoma samila, potem bi se še le skrbij pred bodočnostjo iznebila. Bismark hoče, da bi k nemško-avstrijskeji zvezi pristopila tudi Italija, in poroča se celo, da je v Friedrichsrube prišel te dni neki italijanski agent v tej zadevi k Bismarku. Sicer pa Italijani nijso ni preneumni niti preoskromni. Avstrija bi jim imela dati Trentino, potem bi še le pristopili k zvezi in še potlej bi hoteli hitro več imeti.

Angleško časopisje jako simpatizuje sè **Srbi** in zadnjim člankom v „Istoku“, ki govori o tem, da bodo Srbi proglasili svojega kneza za kralja, če to store Rumunci. Ugiba se, da je dotični članek pisal sam Ristić, a da mu je Gladstone namignil, naj to stori.

Crnogoreci so 8000 mož močni odmarširali do Mirkovic na albanskeji meji. Ofenzivno bodo pa postopali proti Ulcinju samo če bodo evropske vlasti to od njih zahtevale.

Ako se v poslednjem trenutku ne bo boljšega domislil **turški** sultan nego še dalje ključoval Evropi, potem je početek demonstracije evropske flote tudi početek občne akcije

peš po strmej gori dobro uro hoda. Dobro se ločijo gospodski romarji od kmetskih, osobito kadar velja stopati navkreber po ozkih stezicah in kotajih. Skoraj za vsakih trideset stopinj postoji nežna gospica sè svojim „atejem“, ohlaja si gladko vroče čelo z veternikom, „ata“ se pa obrača na pot od koder prihaja, podpre se na gladko palico, ter z globokim dihlijajem vsope svežen zrak, nabiraje si s tem novih močij za daljni pot. Kmetski romar se pa ne zmeni mnogo za take težave, da-si je moral marsikateri uže po pet, šest ali še po več ur koračiti po strmih brdih, močvirnatih travnikih in trdej cesti; obriše si potno čelo z „mijolkasto“ ruto, jo dene lepo v žep, ter zopet čvrsto dalje koraka, dokler nij na vrhu pri sv. Valentinu. Večkrat je bilo tudi videti kmetskega moža s krašnjo, ki je nesel „cuca ramo“ gospodskega dečka zraven njegovih staršev, a mu nij bilo videti, da bi bil moral pogosto počivati sè svojim živim bremenom.

Dospévši blizu vrh gore sega nam na ušesa hrumenje množice romarjev; dobro se ločijo glasovi beračev, katerih pajdaše smo videli uže pod goro ob cesti. Nekoliko korakov pred cerkvijo vidimo verne matere polagati v kapelico lesene križčke (lastnega pridelka) mej množico drugih, izmej katerih ima gotovo vsak po več prošenj ali zahval na sebi. Dim okolo cerkve nam pove, da se denes tukaj na prostem kuha, in res: meso, „ajmoht“, štruklji, kava, (ki pa črna brez cukra nij grenka, marveč kisl), kakor sem se sam pričal, se prodaja tukaj za majhen gotov denar. V lesenih barakah in pod kolibami iz gabrovih vej se vino in pivo toči; sešlo se je tu tudi veliko ljudij, žele si okrepčat svoje trudne ude, ker bodo morali pri desetej maši in pridigi ves čas na trdih tleh stati.

Zvoni k desetej maši, ljudje vro v cerkev; kolikor jih ne more notri, obstopijo cerkveno obzidje, ter z odkritimi glavami nijso vsi po-

božno pri sv. maši. — Po desetej maši privró romarji iz prostorne cerkve, obstopijo kolibe lectarjev, kjer obilo „odpustkov“ nakupijo. Prostori, v katerih se vino in pivo toči, se napolnijo z romarji, stare in mlade ženice hité h kuriščem, dobodo ondi „kofeta“, „ajmohta“, štrukljev v skledico, sedejo z jedjo na bližnji kamen, kjer pojužinajo z veliko slastjo pičlo južino.

Nekaj gospodskih romarjev, nagledavši se lepega sveta pride si naposled tudi iskat kosila mej vrsto kmetskih romarjev. Pri nekem „lectarji“ kupoval sem odpustkov, ko zaslišim za svojim hrtom to-le klasično nemščino prav glasno govoriti: „mir zint aber auf der lond, hir is aber nit zo hajklich“, ozrem se in spoznam več „gospodičin“ s predmestja Ljubljane, ki so se prerivale skozi ljudstvo, ter so menda nalašč glasno govorile, da so s tem opozorile hribovce, češ, nij vsak dan božji pot, kadar bi prišli mi „gospoda“ z mesta mej kmete.

na Balkanu. Albanci se namreč z vso močjo protivijo odstopljenju Osinja ali Uleinja Črno gorcem, a sultan Abdul jih podpira ter se kapricira na svojo voljo. Novo ministerstvo turško, jeden dan komaj staro, hoče zavoljo tega odstopiti. Ono je namreč sklenilo, da se demonstracija evropske flote odvrne s tem, da se izroči Črnej gori Osinj. A sultan nij v to dovolil nego je ukazal, da se pošlje velevladstvom ostra okrožnica, ki bi protestovala zoper evropsko demonstracijo. Tudi prejšnje ministerstvo je zbog tega odstopilo.

Kedaj se prične demonstracija evropskega brodovja, ne ve se še prav. Vendar se poroča, da bode angleški admiral Seymour v dan 20. t. m. prevzel nadpoveljništvo nad mejnarodno floto; pred Uleinj pa je odposlal na ogledovane nje parnik „Helicon“.

Italijanski finančni minister Magliani je sredo izročil predsedništvu zbornice proračun za leto 1881. Rednih dohodkov je zaznamovanih 1210, a troškov 1118 milijonov frankov. Izredni dohodki 8 milijonov, a troški 65 milijonov. Tako je namreč račun ministrov.

Dopisi.

Iz Vipave 13. septembra. [Izv. dop.]

Dne 8. septembra so nas počastili s svojim obiskanjem vrli Skedenjski pevci, ti hrabri pionirji Slovenstva na obali sinje Adrije. Priserčno smo se jih veselili, z navdušenjem smo jih sprejeli v svojo sredo. Da pa nij bil formalen sprejem tudi tako veličasten, tako dostojen, kakor so naši gostje po pravici smeli pričakovati, tega niso krivi Vipavci. A kaj pomagajo rekriminacije post festum!

Slovenci smo pevska narod, to je že davno znano, a vnovič so nam to dokazali pevci tržaške okolice. Težavna Ricijeva maša se je pela prav precizno. Pri obedu so mej vrstečimi se napitnicami gostje pevci kar vse elektrizovali. Isto tako je ta močan zbor zvečer pri „besedi“ posebno odlikoval se in naše v velikej množini zbrano občinstvo mu je tudi demonstrativno izraževalo svojo pohvalo. Da smo se Vipavci s pravo pobratimsko ljubeznijo oklenili svojih gostov je to dokaz, da so se ti še le 9. t. m. popoldne mogli od nas ločiti.

Hvala vam še enkrat v imenu vseh Vipavcev, vam, borilcem za narodno svobodo! Bodite tudi v prihodnje zvesti stražarji slovenske Adrije, da bode trdna ograja proti oholemu lahonstvu; čuvajte to divno morje s paznim očesom, da se bodejo naši protivniki prepričali, da to morje je slovensko, da to bregovje je bilo last naših pradedov. S trdnim zaupanjem in moškim ponosom gleda na vas ves slovenski narod. Sprejmite torej še enkrat naš bratski pozdrav!

„Haben's pir?“ ogovoré te mestjanke natakario pri bližnjem baraki, „imamo pivo, imamo“, pravi natakario; „a ja, aber šav, hir fršten's aber nix tajč,“ djala je potem gospica, se je sè svojimi prijateljicami vsela, dobila piva in kar je še želela.

Ljudstvo, katerega se je bilo zbralo v ogromnej množici, odšlo je kmalu proti domu, osobito ker ta dan nij bilo popoldne litanij v cerkvi, kakor o drugih shodih na tej gori. Dežja tudi nij bilo še mej tem časom, (kar nij dobro pristalo „žeganju“), pač je na večer dopolnil, kar je po dnevi zamudil. Pogrešal sem na tem božjem poti Bele-Kranjce, staroverske Uskoke, koji po Dolenjskem v največjem številu priromajo na vsa božja pota.

Prilika mi je bila, da sem si ogledal še enkrat lepi svet na vse strani, ter poizvedel, koliko priprav morajo storiti razni vinotoči, kuharji in kramarji, ki so hoteli tolikoštevilni množici preskrbeti živeža za en dan.

Pri predstavi gledaliških iger so se posebno odlikovale gospodična K. Dolenčeva in gospodična Kobalove. Tudi njim priserčna zahvala! Nadejamo se, da bodo vselej pripravljene posvetiti svoje moči slovenskej dramatiki.

Popoldne je bila, kakor ste uže v svojem listu objavili, tombola kmetiškega orodja pod milim nebom. Ta ideja zasluži popolno priznanje. S tem se budi mej ljudstvom veselje do umnega kmetovanja, do napredka. Če je uže bilo občinstvo pri „Besedi“ izredno mnogobrojno, ne da se gnječa pri tomboli popisati. Da bode imeli pojem o ogromnej množici, naj vam povemo, da je gostilničar blizo ležeče restavracije „Podskalo“ potočil okolo 60 reci šestdeset sodčkov piva in nad tri hektolitre vina. To je nekaj kaj ne da! ob 7. uri zvečer niste dobili v celej Vipavi kapljice piva.

Tako se je vsa slavnost dostojno izvršila, dasiravno gg. aranžerji niso bili povsod tako gibčni, kakor bi trebalo.

K Stanko Vrazovej svečanosti.

Izmej dopisov, ki so slavnostnemu obboru došli, hočemo priobčiti samo zanimivo pismo čestitljivega veterana štajerskih narodnih Slovencev in prijatelja pokojnemu Vrazu g. dr. Stefana Kočevarja. On piše:

Vaše blagorodje!

Leta 1831 pride moj prijatelj Anton Murko v Beč, da bi se zdravilstva učil. Pa je imel s spisovanjem slovenskega besednika vedno opraviti, da nij bilo časa učebe zdravilstvenih udeležiti se, akopram sem ga pogosto nagovarjal, naj bi se vsak drugi dan vsaj jedno uro v anatomiji vežbal. Tudi ga je založnik besednika, knjigotržec Janez Greiner priganjal, naj delo dovrši. Jedenkrat, to je bilo leto dan 1. 1832, sva se pomenkovala o slabem stanju slovenščine zaradi malega števila domoljubnih Slovencev.

V Gradci so bivali Matjašič, Klajžer, Vogrin, Knupleš in Verblach. Muršec (zdaj zlatomašnik) je kaplanoval v slovenskih Goricah, tudi sva mislila na Krempla, Volkmar, Dajnika in Modrinjaka. Ti so bili na levi strani Drave.

Na desni strani Drave sta pela Slomšek in Lipold ter Korošci so imeli svojega Jarnika, Kranjci so čislali več domoljubov, in so se ponašali z Vodnikom, Kopitarjem in Čopom.

Gotovo je to bilo malo število domoljubov poleg razširjenega renegatstva in splošne nezavednosti naroda.

Obupati je bilo na bodočnost!

Tužna domovina!

V teh mislih sva utihnila in jeden čas molčala. Netom se opomenim in rečem: Morda nij vse zgubljeno, gotovo so v Gradci novih domoljubov pridobili. Matjašiču bom pisal in ga vprašal o stanju naše reči.

Matjašič ali ako se ne motim, na mesto njega mi Knupleš odgovori in prijavi, da imamo dva mlada Slovence, od katerih jeden Homera, drugi Virgila slovenski uči. Ta Slovence sta bila Stanko Vraz in Miklošič. To sporočilo je mene in Murka jako razveselilo, kajti sva uže vedela o veleumnih imenovanih Slovencih.

Da sta ta dva v kolo domoljubov stopila, je bil, kakor zdaj vem, velik, velik dobitek za Slovence in sploh za Slavjane. Slava njima ostane nevenljiva.

V jeseni 1. 1832 sem se pri velečislanelm izvrstnem podporniku Slovencev gospodu Ferd. Dominikušu, ki je takrat kot št. št. dačni kontrolni komisar v Gradci stanoval, z njima snidil in pobratil se. Od tistega časa sva si z Vrazom dopisovala, in on me je v Podčetrku,

kjer sem kot okrajni zdravnik v službo stopil, od 1. 1836 do 1850 vsako leto obiskoval.

Najine misli so bile jednake, namreč, da za naš narod nij osetja, ako se s Hrvati ne zjedimo, najino prijateljstvo je bilo čisto in iskreno. To Vam prijavim, kar še mej našimi domoljubi nij znano in ob jednom izrazim obžalovanje, da zaradi rahlega zdravja ne morem udeležiti se svečanosti, pri kateri se slavja spomin na nepozabljivega izvrstnega pesnika Stanka Vraza.

Z odličnim spoštovanjem

Vaš sluga

Dr. Kočevar m. p.

V Celji dne 6. sept. 1880.

Domače stvari.

— (Realka v Ljubljani) od leta do leta pada, kakor se gimnazija vzdiguje. V zadnjih treh letih ima ljubljanska c. kr. realka za 190 učencev menj, vsako leto menj. Letos se je za prvi razred oglasilo le 60 učencev. — S tem nečemo reči, da je šola slaba, če se prav samo nemčari na njej, (kar se itak žalibog po vseh naših šolah), temuč starši izprevidavajo, da fant iz gimnazije lahko vstopi kamor hoče, a iz realke ne more.

— (Spet Slovenec na tuje!) Mej počitnicami sta bila spet dva odlična srednješolska profesorja iz svoje slovenske domovine prestavljena na tuje. Gosp. prof. dr. Peter Stornik, koroški Slovenec iz Beljaka prestavljen v dunajski Hernals, in g. dr. Anton Primožič, goriški Slovenec iz Pevme pri Gorici je s tržaške gimnazije prestavljen v Iglavo na Moravskem. — Pri nas moramo imeti tuje nemške profesorje, ki prav nič našega deželne jezika ne umejo, a naše rojake pošiljajo na tuje mej Nemce!

— (Nemški „schulverein“ in pa „thierschutzverein“.) Za nemški „schulverein“, ki ima, kakor znano, varovati jezik tistim Nemcem, kateri so od nas Slovanov, zlasti od Čehov in od grozovitih Slovencev v nevarnosti, da se poslovanijo, — nabira baje v Ljubljani tudi neki uradnik po imenu Janesch. Ta mož je pa prej zmirom nabiral doneske za nekov nemški „thierschutzverein“. Zakaj in s kako asocijacio idej g. Janesch, prej agent „thierschutzvereinski“, pobira zdaj za nemški „schulverein“, tega pa ne vemo, temuč ugi-bajte sami, če se vam ljubi.

— (Odbor za obdelovanje močvirja) je imel včeraj dne 16. sept. sejo. Obširno poročilo priobčimo jutri.

— (Škandal v Mariborskem okrajnem zastopu.) Gospodje Schmiderer-Duchatsch-Girstmajerjevci mislili so, da je sedaj vse v redu zastran 4600 gld. katere so dali v shodu 14 načelnikov okrajnih zastopov Seidlu darovati. Ali varali so se, kakor „Gosp.“ poroča. Štirinajst zastopnikov mariborskega okraja, namreč gg.: Simon, Kodela, Bindlechner, Badl, dr. Serbec, Šikar, Robič, Lorber, Vajngerl, Vračko, Flucher, Vajksel, Gert, Mohorko in dr. Radaj so podpisali vlogo do načelnika dr. Schmidererja, v kateri zahtevajo po postavi, naj skliče občni zbor okrajnega zastopa, da mu predloži Seidlov račun o „Kreisamtu“ v pretresavanje in končno sklepanje o njem, kajti mariborski okraj terja, kolikor mu od imenovanih 4600 gld. dobaja. Dalje je v imenu mariborskega mesta isto tako župan g. dr. Reiser pismeno protestiral zoper pometanje z denarji na škodo mesta, ki ima tudi delež zahtevati od onih 4600 gld. Slišimo, da bo nekaj jednakega došlo tudi iz

